

Soovitused hääletamisruumide asukohtade määramiseks

Hääletamisruumi mõiste

Hääletamisruum on Eesti avalikus ruumis ajutine nähtus, olles avatud vaid valimisnädala jooksul. Hääletamisruum on hoones selgelt eristatud ala, kus valija teostab hääletamisõigust. Hääletamisruumis on selleks hääletamissedelite väljaandmise kohad, hääletamiskabiinid ning hääletamiskast(id). Hääletamisruumis peab korda jaoskonnakomisjon, kelle suulised korraldused on kohustuslikud kõigile hääletamisruumis viibivatele isikutele. Hääletamisruumis on keelatud agitatsioon ja hääletajal on keelatud hääletamisruumist välja viia hääletamissedelit. Hääletamisruumini liikumine hoones on viidastatud.

Asukohtade määramise põhimõtted

Hääletamisruumi asukoht on sobiv, kui ta vastab neljale tingimusele: ligipääsetavus, lähedus, harjumuspärasus ja eristatavus. Hääletamisruumi asukohta määramisel peab arvestama ka, et tuleb täita tehnilised tingimused, mis võimaldaksid hääletamist kasutades elektroonilist valijate nimekirja.

Ligipääsetavus

Hääletamisruum peab olema ligipääsetav kõigile hääletajatele, sealhulgas erivajadustega ja puuetega inimestele. See tähendab, et hoone juures peavad olema parkimisvõimalused, liikumisteed hääletamisruumini peavad olema takistusteta ja viidastatud. Hoonesse peab olema võimalik ratastooli või lapsevankriga siseneda. Hääletamisruum peab lifti puudumisel asuma samal korrusel kui hoone peasissepääs ja peab olema ratastooli või lapsevankriga liikumiseks piisavalt ruumikas. Tagatud peab olema liikumistee ja ruumi piisav valgustatus. Juhul, kui hoone sissepääsused ei avane automaatselt, tuleb hääletajale muuta kättesaadavaks hääletamise korraldajate abi hoonesse sisenemisel.

Lähedus

Hääletamisruum peab asuma hääletajate elukohtadele piisavalt lähedal. Valdade ja linnade piires tuleb valida hääletamisruumi asukohaks hoone, mis on keskuses või tihedamalt asustatud alal. Asukohta valikul tuleb eelistada hääletamisruumi, mis jääb hääletajate liikumisteedele. Valimisnädala sees avatud hääletamisruumi puhul tuleks arvestada hääletajate liikumistrajektooriga: kodu-töö-kauplus-lasteaed või kool. Nädalavahetusel avatud hääletamisruumi puhul tuleks arvestada hääletajate liikumistrajektooriga: kodu-vaba aja veetmise koht–kultuuriasutus-kauplus. Hääletamisruumi asukohta määramisel tuleb arvestada, et hääletamisruumini oleks valijal võimalik liikuda kas ühistranspordi või autoga.

Harjumuspärasus

Hääletamisruum peab asuma sellises hoones, mis on hääletajale tuttav. Hääletamisruumi asukohta määramisel tuleb arvestada seda, kus hääletaja on valla või linna piires harjunud kasutama avalikke teenuseid või kogunema vaba aja veetmiseks. Varem valimistel kasutatud hääletamisruumide asukohad on ennast õigustanud, kui nende reaalne teeninduskoormus on olnud vähemalt üle 400 hääletaja hääletamisruumi kohta terve valimisnädala vältel. Valijad on harjunud hääletamisruumidega, mis asuvad kultuurikeskustes, vallavalitsuste hoonetes, koolimajades, raamatukogudes ning seltsi- või rahvamajades. Tallinnas, Tartus ja Pärnus ollakse harjunud ka hääletamisruumidega, mis asuvad suurtes kaubanduskeskustes.

Eristatavus

Hääletamisruum peab hoones asuma kohas, kus on tagatud hääletajate õigus hääletada salaja. See tähendab, et hääletamiskabiinid peab saama hääletamisruumis paigaldada nii, et

hääletamisedeli täitmine ei ole väliskeskkonnast jälgitav. Hääletamisruumis peab valitsema valimisrahu. See tähendab, et poliitiline reklaam ei tohi hääletamisruumi paista ega kosta. Valimisrahu on kõige paremini tagatud, kui hääletamisruumiks on hoone teistest osadest ustega eraldatud ruum. Kui see pole võimalik, siis peab hääletamisruum olema piisava kõrgusega vaheseintega ülejäänud hoone aladest eraldatud. Hääletamisruumi piiride kohta peab olema täpne info. See aitab ka erakondadel ning kodanikuühendustel orienteeruda, kus neil ei ole lubatud jagada kampaaniamaterjale või veenda hääletajaid nende eelistustes.

Tehnilised tingimused

Elektroonilise valijate nimekirja kasutamiseks peab hääletamisruumiks olema piisavalt suur ala ja tehnilised võimalused arvutitega töökohtade sisustamiseks s.t tehnilist infrastruktuuri ja töötavat internetiühendust.

Rahvatervis

Hääletamisruumiks peab olema piisavalt suur ala, et võimaldada valijatel liikuda hajutatult. Hajutatuse nõue eeldab, et võimalusel paigutatakse hääletamiskabiinid, hääletamisedeli väljaandmise ja hääletamiskasti(de) asukohad selliselt, et nende vahel on vähemalt 2 meetrit.

Riigi valimisteenistus
Tallinn 2022